

ศักยภาพของชุมชนต่อการยกระดับสู่การท่องเที่ยวชุมชน:

กรณีศึกษาตำบลนาจิว อำเภอสังขม จังหวัดหนองคาย

Potentials of Community for Enhancement to Community Tourism

A case study Na Ngio Sub-district, Sang Khom District, Nong Khai Province¹

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์คือ (1) เพื่อศึกษาบริบททางภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของตำบลนาจิว อำเภอสังขม จังหวัดหนองคาย (2) เพื่อค้นหาศักยภาพของชุมชนของตำบลนาจิว อำเภอสังขม จังหวัดหนองคาย ในการยกระดับสู่การท่องเที่ยวชุมชนแห่งการท่องเที่ยว และ (3) เพื่อสร้างเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อสร้างแนวทางการยกระดับสู่การท่องเที่ยวชุมชนของตำบลนาจิวระหว่างคณะผู้วิจัยและประชาชนในพื้นที่ วิธีการศึกษาจะใช้การศึกษาแบบสำรวจ (Survey research) และเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์บุคคลสำคัญ (Key actors) การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม และการสำรวจ โดยหน่วยการวิเคราะห์จะใช้ขอบเขตระดับตำบลนาจิว และระยะเวลาการศึกษาอยู่ในช่วงเวลาเดือนมกราคม – เมษายน พ.ศ. 2564

ผลการวิจัยพบว่า ตำบลนาจิว อำเภอสังขม จังหวัดหนองคาย มีบริบททางภูมิศาสตร์เป็นแบบที่ราบสูงภูเขาสูง น้ำตก และป่าต้นน้ำมากกว่าร้อยละ 80 ของพื้นที่ แต่กลับไม่มีพื้นที่ติดกับแม่น้ำโขง ซึ่งต่างจากตำบลอื่นๆ ในอำเภอสังขม ยอดเขาที่สูงที่สุดคือ “ภูย่าอ่าว” ซึ่งเป็นยอดเขาที่สูงที่สุดในจังหวัดหนองคาย พื้นที่ตำบลนาจิวมีการตั้งถิ่นฐานของหมู่บ้านทั้ง 9 หมู่บ้านเรียงตัวในแนวเหนือ-ใต้ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงพื้นที่เพราะทางเข้าออกมีจำกัด แต่อีกด้านหนึ่งกลับเป็นโอกาสให้ตำบลนาจิวยังสามารถรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนประเพณีวัฒนธรรมของท้องถิ่นเอาไว้ได้มาก ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพอยู่ในภาคเกษตรกรรม พืชเศรษฐกิจสำคัญคือ ข้างพารา ข้าว ผลไม้ และโกโก้ และโดยเฉพาะ “โกโก้” ที่ถือว่าเป็นพืชเศรษฐกิจใหม่ที่มีโอกาสพัฒนาสู่การตั้งกลุ่มวิสาหกิจเพื่อแปรรูปผลิตภัณฑ์ ในด้านวัฒนธรรมนั้นพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีภาษาพูดที่คล้ายคลึงกับชาวไทยค่านหรือชาวจังหวัดเลย มีแหล่งโบราณคดีที่สะท้อนให้เห็นถึงร่องรอยของการตั้งถิ่นฐานสมัยก่อนนั่นคือ เหมืองทองแดง โบราณ มีประเพณีดั้งเดิม และอาหารพื้นถิ่นดั้งเดิมที่ใช้วัตถุดิบจากธรรมชาติ ซึ่งศักยภาพเหล่านี้สามารถนำมาบูรณาการเพื่อยกระดับสู่การท่องเที่ยวของชุมชนให้กลายเป็นชุมชนแห่ง “การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ” และ “การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม”

คำสำคัญ : ศักยภาพชุมชน, การท่องเที่ยวชุมชน, การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ, นาจิว, สังขม, หนองคาย

¹ บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาศักยภาพชุมชนในโครงการมหาวิทยาลัยสู่ตำบล (U2T) ตำบลนาจิว อำเภอสังขม จังหวัดหนองคาย โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี จัดทำโดยนักศึกษาด้านวิชาการพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี